

رفیق شهید بهرام دانش

سربازی که تا آخرین نفس جنگید

شهادت شهریور ۱۳۶۷ - فاجعه ملی
 "اینها تا آخرین لحظه روی مواضعشان ایستادند
 و کوتاه نیامدند...."

یکی از فرزندان گرانمایه مردم ایران که در جریان قتل عام زندانیان سیاسی در زندان های جمهوری اسلامی، طی ماه های مرداد و شهریور به چوبه اعدام بسته شد، رفیق بهرام دانش، عضو کمیته مرکزی حزب توده ایران بود. او یک شخصیت برجسته انقلابی و یک رزمنده قدیمی و پرشور علیه رژیم دیکتاتوری شاهنشاهی در دهه های پیش از انقلاب بهمن و دانشمندی روشنگر در سال های پس

از انقلاب است... کمتر شماره ای از "نامه مردم" در دوران کوتاه انتشار علنی آن در ایران را می توان یافت که مقاله ای از رفیق دانش در آن درج نشده باشد. تنها یادآوری این صفحه از زندگی درخشان مبارزاتی او که به مدت نه سال یکی از تهیه کنندگان و گویندگان اصلی رادیوی "پیک ایران" بود، برای پی بردن به خدمات ارزنده او به خلق ایران کافی است. رفیق دانش در عین حال یکی از همکاران "مردم" و "دنیا" در خارج از کشور بود و مقالات افشاگر و مستدل او که عمدتاً پیرامون نظامی گری و مسائل مربوط به ارتش نوشته می شد، این جنبه از سیاست خانمان برانداز رژیم شاه را رسوا می کرد.

رفیق بهرام دانش در ۲۱ فروردین ۱۲۹۴ در شهر کرمانشاه، در خانواده یک دندان ساز زاده شد. سال های کودکی را در شهر زادگاهش گذراند. در سال های ۱۳۰۳ تا ۱۳۰۸ در دبیرستان "سن ژوزف" بیروت، در لبنان تحصیل می کرد. در سال های ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۵ دبیرستان را در شهر مشهد تمام کرد و در سال های ۱۳۱۵ تا ۱۳۱۷ دانشجوی دانشکده افسری تهران بود. پس از فارغ التحصیل شدن از دانشکده افسری به مشهد رفت و تا سال ۱۳۱۹ در "لشکر شرق" خدمت می کرد.

در سال های ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۳، رفیق دانش مجدداً به تهران بازگشت و افسر مربی دانشکده افسری گردید. سپس او را به عنوان افسر ستاد از نو به مشهد فرستادند.

رفیق بهرام دانش در سال ۱۳۲۳ در مشهد عضویت حزب توده ایران را پذیرفت. یکی از معرفین او به حزب، زنده یاد سرگرد اسکندانی، افسر برجسته انقلابی بود. در اواخر سال ۱۳۲۳ نخستین مسئولیت حزبی به عهده رفیق دانش گذاشته شد. این مسئولیت عبارت بود از عضویت در هیئت اجراییه

سه نفری سازمان افسری حزب توده ایران در خراسان و مسئول تشکیلاتی این سازمان. او که خود یکی از شرکت کنندگان در قیام افسران خراسان (۲۴ مرداد ۱۳۲۴ در مشهد) بود سپس بازداشت گردید و در تهران زندانی شد. در سال ۱۳۲۵، چون خطر اعدام او را تهدید می کرد، حزب مقدمات فرار او از زندان و رفتنش به آذربایجان را تدارک دید. سپس رفیق دانش افسر ارتش ملی در نهضت انقلابی آذربایجان شد و در آذرماه همان سال، پس از شکست نهضت از کشور مهاجرت کرد.

این زندگی توفانی، در دوران مهاجرت نیز به صورت های دیگر ادامه یافت. رفیق دانش ضمن ادامه تحصیل در رشته های فلسفه و زبان فرانسه و خودآموزی، از تسلط خود به زبان های فرانسه، روسی و آذری برای کارهای پژوهشی، علمی و ترجمه استفاده کرد و کم کم به مشابیه یکی از کادرهای حرفه ای حزب در امور تبلیغاتی درآمد. شنوندگان رادیوی "پیک ایران" چنان به شیوه استدلال و نحوه بیان او علاقمند شده بودند که در سال ۱۳۵۵، هنگامی که رفیق دانش به علت بیماری و اختلال در تارهای صوتی مجبور شد مدتی ساکت بماند، با ارسال نامه های پی در پی، جویای حال و احوال او می شدند و از نبودش اظهار نگرانی می کردند.

رفیق دانش صفات و کیفیاتی داشت که به حق می تواند سرمشقی برای هر انسان انقلابی باشد. او بر اثر مطالعات منظم و داشتن دید وسیع، در تمام دوران زندگی خود به روشنی می دانست چه هدفی را دنبال می کند و همیشه درست در همان جایی بود که حزب به وجودش بیش از جاهای دیگر نیاز داشت. تردید و دو دلی به هنگام چرخش های تند در او راه نمی یافت. با وجود سی و چند سال دوری از کشور، همراه با نخستین امواج انقلاب، رفیق دانش از نو در میان مردم ایران بود و همراه و همگام با آنان، با استفاده از دانش غنی و تجربیات سیاسی و اجتماعی خود، برای تثبیت انقلاب و تحقق آرمان های آن پا در میدان مبارزه گذاشت.

رفیق بهرام دانش که در پلنوم پانزدهم، به عضویت کمیته مرکزی حزب درآمد بود، پس از بازگشت به ایران، آنچه در توان داشت برای پیشبرد کار حزب و امر انقلاب انجام می داد.

ارتجاع مذهبی در سیمای رفیق دانش، با کمونیستی سرسخت، پرکار و معتقد سر و کار داشت که تیغ های زهرآگین تهمت و افترا، جهل و خرافات و تهدید و شانتاژ بر او کارگر نبود.

تصادفی نبود که زندانیان زبون در توجیه جنایات خود نسبت به انسان های والائی همانند رفیق بهرام دانش مجبور شدند اعتراف کنند که: "اینها تا آخرین لحظه روی مواضعشان ماندند و کوتاه نیامدند...."

زحمتکشان ایران هیچگاه رفیق بهرام دانش، انسانی که يك عمر با دیکتاتوری شاه و استعمار و امپریالیسم و سپس با رژیم جهل و خرافات رزمید و در این راه جان باخت را، فراموش نخواهند کرد.